

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach**

Kielce, dnia 15 listopada 2010 r.

**Pan
Zbigniew Muszczak
Świętokrzyski Komendant Wojewódzki
Państwowej Straży Pożarnej
w Kielcach**

LKI-4101-15-01/2010
P/10/085

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach przeprowadziła kontrolę w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach (KW PSP) w zakresie przygotowania jednostek krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego do prowadzenia czynności ratowniczych na wysokości.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 2 listopada 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Komendantowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień, ocenia działalność KW PSP w kontrolowanym zakresie.

Pozytywną ocenę uzasadnia:

- rzetelne opracowanie wojewódzkiego planu ratowniczego, poprzedzone stosownymi analizami;
- prawidłowe dokumentowanie czynności ratowniczych;
- kontrola i nadzór nad przygotowaniem jednostek krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego do prowadzenia czynności ratowniczych na wysokości;
- wprowadzenie normatywów wyposażenia w sprzęt ratunkowo-gaśniczy podległych jednostek organizacyjnych i systematyczne ich aktualizowanie;
- pełna realizacja planów w zakresie doskonalenia zawodowego w oparciu o wprowadzone w tej sprawie wytyczne.

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Stwierdzone uchybienia polegały na:

- mniejszym, od ustalonych normatywów, wyposażeniu podległych jednostek organizacyjnych w sprzęt ratowniczo-gaśniczy;
- niespełnieniu wymogów kwalifikacyjnych określonych w regulaminach organizacyjnych dla stanowisk docelowych przez 47 % funkcjonariuszy zatrudnionych w Państwowej Straży Pożarnej (PSP).

1. Na terenie województwa świętokrzyskiego, w ramach struktury PSP działa:

- 12 komend powiatowych oraz Komenda Miejska PSP z siedzibą w Kielcach podległych KW PSP;
- 17 jednostek ratowniczo-gaśniczych: cztery w powiecie kieleckim, dwie w powiecie ostrowieckim i po jednej w każdym z pozostałych 11 powiatów);
- 197 Ochotniczych Straży Pożarnych należących do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego;
- jeden posterunek mieszany PSP-OSP w Sędziszowie.

Utworzono także Specjalistyczną Grupę Ratownictwa Wysokościowego (SGRW) funkcjonującą na bazie Jednostki Ratowniczo Gaśniczej nr 3 w Kielcach (JRG nr 3), której celem jest prowadzenie akcji ratunkowych w studniach, na mostach oraz na budowlanych obiektach wysokich i wieżowych miast województwa świętokrzyskiego.

SGRW przeprowadziła w okresie 2008-2010 (I półrocze) 31 interwencji, w tym 16 w 2008 r., 11 w 2009 r. i 4 w I półroczu 2010 r.

W KW PSP opracowano *Plan sieci jednostek Krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego oraz rozmieszczenie grup specjalistycznych na terenie województwa świętokrzyskiego*, w którym dokonano zabezpieczenia operacyjnego woj. świętokrzyskiego pod kątem czasu dojazdu do miejsca akcji ratowniczej.

2. Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 grudnia 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego² KW PSP opracowała w 2001 r. plan ratowniczy dla obszaru województwa, zawierający wszystkie elementy określone w załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia.

Sporządzenie planu ratowniczego poprzedziło, zgodnie z § 5 rozporządzenia, opracowanie *Analizy zagrożeń województwa świętokrzyskiego* oraz *Analizy zabezpieczenia operacyjnego województwa świętokrzyskiego*. Zarówno plan ratowniczy jak i analizy były corocznie aktualizowane.

3. W latach 2008-2010 (I półrocze) przeprowadzono 4.385 działań ratowniczych na wysokości, co stanowiło 12% wszystkich działań, w tym: 1.964 w 2008 r. (15%), 1.508 w 2009 r. (12%) i 913 w I półroczu 2010 r. (10%).

Czynności ratownicze prowadzone przez jednostki krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego dokumentowano w KW PSP, zgodnie z *Instrukcją w sprawie zasad sporządzania i obiegu dokumentacji zdarzenia*, stanowiącą załącznik do ww. rozporządzenia.

---

² Dz. U. Nr 111, poz. 1311 ze zm.

4. W 2008 i 2009 r. KW PSP przeprowadziła inspekcje gotowości operacyjnej JRG nr 3. Poza kontrolą gotowości do prowadzenia działań ratowniczych, prawidłowości prowadzenia dziennika książki podziału bojowego oraz teoretycznego sprawdzianu wiadomości, przeprowadzano także ćwiczenia praktyczne z zakresu ratownictwa wysokościowego. W obu przypadkach nie wniesiono żadnych uwag.

Ponadto Komenda Główna PSP przeprowadziła w 2010 r. inspekcję gotowości operacyjnej JRG nr 3. Gotowość ratowników, pojazdów i sprzętu oceniono na maksymalną liczbę punktów. Ćwiczenie praktyczne z zakresu prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych z wykorzystaniem samochodu oraz sprzętu i technik specjalizacji wysokościowej oceniono na 16,5 pkt na 20 możliwych.

5. W dniu 24 lipca 2009 r. KW PSP oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lotnicze Pogotowie Ratunkowe Region Południe podpisały *Plan współdziałania w zakresie zapobiegania i likwidacji zagrożeń z użyciem śmigłowca LPR*. Do realizacji zadań specjalistycznych z zakresu ratownictwa wysokościowego wyznaczono SGRW.

Ponadto w celu skrócenia czasu podjęcia działań ratowniczych przez jednostki organizacyjne PSP opracowano i wprowadzono do stosowania obszary chronione dla poszczególnych jednostek ratowniczo-gaśniczych i posterunków, z uwzględnieniem parametru *podjęcia działań ratowniczych w możliwie najkrótszym czasie*. Ponieważ obszary chronione są niezależne od granic administracyjnych powiatów zawarto osiem porozumień pomiędzy komendantami powiatowymi z województwa świętokrzyskiego i województw ościennych.

6. Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 września 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad wyposażenia jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej³, ustalił Pan Komendant normatyw wyposażenia podległych jednostek organizacyjnych, w tym dotyczący wyposażenia indywidualnego ratownika wysokościowego oraz wyposażenia grupy wysokościowej w sprzęt i środki techniczne do ratownictwa.

Wg stanu na dzień 30 czerwca 2010 r.:

- na 19 pozycji wyposażenia indywidualnego ratownika wysokościowego niższy stan, od normatywnego, wystąpił w przypadku ośmiu pozycji, w tym: pięć pozycji sprzętu wykazanego w normatywie nie było na stanie KW PSP i podległej jej jednostki organizacyjnej;
- na 47 pozycji sprzętu wymaganego dla wyposażenia grupy trzyosobowej, w 43 przypadkach stan wyposażenia grupy wysokościowej był niższy od obowiązującego normatywu, w tym w przypadku 23 pozycji KW PSP nie posiadała objętego normatywem sprzętu.

7. Według przyjętego normatywu, na wyposażeniu jednostek PSP na terenie województwa świętokrzyskiego powinno znajdować się 18 linkowych urządzeń ratowniczych.

---

³ Dz. U. Nr 93, poz. 1035.

Wg stanu na dzień 30 czerwca 2010 r. jednostki organizacyjne podległe KW PSP posiadały sześć sztuk takiego sprzętu. W użytkowaniu jednostek PSP było sześć skokochronów kategorii 2., przy normatywie wynoszącym 18 skokochronów. Na wyposażeniu jednostek PSP województwa świętokrzyskiego znajdował się jeden skokochron kategorii 1. Normatyw zakładał posiadanie 4 skokochronów tej kategorii.

Jednostki PSP użytkowały 15 samochodów specjalnych wyposażonych w drabinę mechaniczną lub podnośnik hydrauliczny, w tym dwa z nich przeznaczone były do wycofania z eksploatacji. Normatyw zakłada posiadanie 16 tego typu samochodów.

8. Komendant Główny PSP zarządzeniem Nr 8 z dnia 10 kwietnia 2008 r. w sprawie gospodarki transportowej w jednostkach organizacyjnych PSP (niepubl.) ustalił, że okres użytkowania podnośników i drabin mechanicznych wynosi 20 lat.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2010 r. w podległych Panu Komendantowi jednostkach organizacyjnych PSP w eksploatacji było 10 samochodów wyposażonych w podnośnik, w tym dwa samochody znajdujące się na wyposażeniu komend powiatowych PSP w Jędrzejowie i Pińczowie były użytkowane przez okres dłuższy niż 20 lat.

Samochodowe drabiny mechaniczne posiadały cztery komendy powiatowe (miejska). Wśród pięciu samochodów wyposażonych w drabinę mechaniczną, w użytkowaniu od ponad 20 lat były trzy samochody (KM PSP w Kielcach, w KP PSP w Opatowie i Ostrowcu Św.).

9. Decyzją z dnia 20 sierpnia 2008 r. wprowadził Pan Komendant do użytku służbowego *wytyczne w sprawie prowadzenia doskonalenia zawodowego w jednostkach organizacyjnych PSP na terenie województwa świętokrzyskiego*. Wytyczne zostały opracowane na podstawie art. 12 ust. 5 pkt 14 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej⁴ i zawierały zadania dotyczące planowania doskonalenia zawodowego, jego realizacji i dokumentowania.

Spśród 1.041 funkcjonariuszy zatrudnionych na dzień 30 czerwca 2010 r. w KW PSP i podległych jej jednostkach organizacyjnych, 1.040 posiadało kwalifikacje niezbędne do pełnienia służby w PSP.

Wśród strażaków OSP włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego z terenu województwa świętokrzyskiego wyszkolenie podstawowe posiadało 2.100 osób, z czego 708 osób ukończyło część pierwszą szkolenia podstawowego dla strażaków ratowników OSP. Zgłoszone potrzeby szkoleniowe na koniec 2009 r. w zakresie szkolenia podstawowego strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej dla 15 strażaków PSP zostały w pełni zrealizowane na szkoleniach przeprowadzonych w ośrodku szkolenia KW PSP.

Potrzeby w zakresie wyszkolenia strażaków OSP w liczbie 1.232 osób (tj. 37 % ogółu strażaków OSP) są sukcesywnie realizowane na szkoleniach podstawowych strażaków ratowników OSP organizowanych przez komendy powiatowe/komendę miejską PSP woj. świętokrzyskiego według programu Komendy Głównej PSP z dnia 11 maja 2010 r. W 2010 r. planuje się przeszkolić 546 strażaków, a pozostałych w latach 2011- 2012.

---

⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68 ze zm.

10. Według stanu na dzień 30 czerwca 2010 r. w jednostkach organizacyjnych PSP na terenie województwa świętokrzyskiego pełniło służbę 1.041 funkcjonariuszy na 36 stanowiskach służbowych, w tym 555 strażaków było mianowanych na maksymalne stanowiska etatowe wynikające z regulaminów organizacyjnych poszczególnych komend. Natomiast 486 funkcjonariuszy (47%) było mianowanych na stanowiska służbowe niższe niż stanowiska docelowe wynikające z regulaminów organizacyjnych. Niespełnione wymagania kwalifikacyjne dotyczyły głównie niewystarczającego stażu służby i braku kwalifikacji zawodowych. Najwięcej funkcjonariuszy niespełniających wymagań kwalifikacyjnych było zatrudnionych na stanowiskach dowódców zastępu, operatorów sprzętu specjalnego i ratowników.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

- 1) udzielenie pomocy podległym jednostkom PSP (w ramach posiadanych uprawnień) mającej na celu doposażenie ich w niezbędne wyposażenie i sprzęt;
- 2) podjęcie działań zmierzających do wymiany wyeksploatowanych samochodów podnośników i drabin mechanicznych oraz do zakupu brakujących w stosunku do normatywów linkowych urządzeń ratowniczych i skokochronów;
- 3) prowadzenie polityki kadrowej zmierzającej do zmniejszenia ilości funkcjonariuszy niespełniających wymagań kwalifikacyjnych na zajmowanych stanowiskach;
- 4) zintensyfikowanie szkolenia członków OSP włączonych do ksrg w celu możliwie szybkiego doprowadzenia zdolności operacyjnych tych jednostek do stanu wymaganego.

*   *   *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Komendanta w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Komendantowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.